

تسهیلات + تحصیلات =
توسعه اقتصادی

مؤلفین:
دکتر رستمی
عبداله رستمی

انتشارات راز نهان

۱۳۹۴

سرشناسه:	رستمی، اسداله، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	تسهیلات + تحصیلات = توسعه اقتصادی / اسداله رستمی، عبدالله رستمی.
مشخصات نشر:	تهران: راز نهان، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۸۴ ص
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۵۸-۷۳۵-۱
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه
موضوع:	خوداشتغال‌ها و خود اشتغالی - ایران.
موضوع:	کارآفرینی - ایران.
موضوع:	بیکاری - ایران.
شماره افزوده:	رستمی، عبدالله، ۱۳۵۰ -
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۴ ۹۵۹ الف/۳۷ HDA۸۰
رده‌بندی دی‌سی:	۶۵۰/۱۰۹۱۳
شماره کتابشناسی ملی:	۴۰۴۷۵۲۱

عنوان کتاب: تسهیلات + تحصیلات = توسعه اقتصادی / اسداله رستمی، عبدالله رستمی

مؤلفین: اسداله رستمی، عبدالله رستمی

صفحه آرا: اکرم ملک نژاد

طراح جلد: رضا کاوه

ناشر: راز نهان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۴

آدرس: میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - خ نصرت - پلاک ۷۲

ساختمان ۱۰۰ - واحد ۱۲ - شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۱۶۳۷۱ - ۰۹۰۹۳۰۰۷۵۳

آدرس الکترونیکی: thesis.pub۲۰۱۴@gmail.com

آدرس سایت: www.thesispublication.com

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

درود و صلوات بر خاتم انبیاء حضرت محمد مصطفی (ص) و آئمه اطهار علیه السلام،

درود و سلام بر امام عصر (عج)، درود به روان پاک شهدا و امام شهدا خمینی کبیر (ره)،

درود و سلام به رهبر معظم انقلاب حضرت آیت اله خامنه ای حفظه اله و جوده الشریف

درود و سلام بر تمامی امدادگران گمنام و مخلص کمیته های امداد امام خمینی (ره)

که پرتلاش و بی وقفه در رسیدگی به امور محرومان و نیازمندان اهتمام دارند

فقر و محرومیت دو پدیده جهان شمولند که در طول تاریخ بر رشد و تعالی بسیاری از جوامع بشری سایه افکنده و آینده انسانهای بیشماری را به خطر انداخته و هر روز تعداد زیادی را به پرتگاه نابودی سوت می دهند. این پدیده شوم سلامت جوامع و امنیت بسیاری از کشورهای در حال توسعه و حتی توسعه یافته را تهدید می کند.

فقر و محرومیت پدیده های نیستند که یکباره به وجود آمده باشند. تاریخ نشان می دهد هر جا که ظلم و بی عدالتی حکم فرموده و محرومیت هم وجود داشته و هر جا که فقر و محرومیت فراگیر شده دهها معضل اجتماعی دیگر هم چون ناتوانی، بیکاری، عقب ماندگی، افسردگی، فساد و فحشا گریبانگیر مردم بوده است.

به همین خاطر مبارزه با فقر و گسترش زمین اجتماعی از دیرباز مورد توجه اندیشمندان و دلسوزان جوامع مختلف بوده و در این خصوص تلاشهای بسیاری صورت گرفته است که هر کدام در جای خود مفید و قابل تقدیر است ولی بهترین آن فقرزدایی با به نوبت اشتغال است؛ زیرا کار و تلاش مایه حیات و آبادانی جامعه می شود و مردان و زنان تلاشگر در دنیا و آخرت بیمه می شوند.

رسول خدا می فرمایند: بهترین کارها کسب حلال است. کسی که برای این است آوردن روزی حلال تلاش و کوشش نماید مانند جهادگر در راه خدا است. به همین خاطر است که ایجاد زمینه مناسب برای اشتغال و توانمندسازی نیازمندان از طریق اشتغال و کسب درآمد حالا از بهترین خدمت به شمار میرود و تردیدی نیست که این اقدام خدایسند برای محرومان و جامعه سودمند است و آثار فراوانی دارد.

از آنجا که رفع تبعیضات ناروا و ایجاد زمینه مشارکت عمومی مردم در عرصه های اقتصادی از طریق فراهم نمودن شرایط و امکانات لازم در همه زمینه ها از جمله قرار دادن وسائل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند. در اشکال مختلف مانند امکان بهره برداری از

منابع طبیعی (انفال)، وام بدون بهره یا هر طریق مشروع دیگر که به اشتغال کامل جامعه به انجامد با رویکرد عدم تمرکز دولتی و عدم تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروههای خاص با رعایت ضرورت‌های حاکم بر جامعه در هر یک از مراحل رشد و توسعه.

در همین راستا یکی از اهداف مهم کمیته امداد پرداختن به امورات اشتغال و توانمندسازی خانواده‌های تحت حمایت خود می باشد تا بتواند این خانواده‌ها را به خانواده‌های مولد و تولید کننده و دارای نقش موثر در چرخه اقتصاد جامعه، تبدیل نماید.

بر همین اساس مطالب جمع آوری شده در این کتاب به بررسی نقش و تاثیر سواد و اثربخشی آن در سهام پرداختی امداد به مددجویان را مورد بررسی و تحلیل قرار می دهد.

امید است که این اثر موثر واقع گردد.

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
----	-----------

فصل اول

۱۷	کلیات
----	-------

۱۷	مقدمه
----	-------

۲۲	درآمدی بر مطالعات انجام شده در زمینه خوداشتغالی
----	---

۲۴	اصطلاحات فنی و تخصصی کتاب
----	---------------------------

فصل دوم

۳۱	کمیته امداد امام خمینی
----	------------------------

۳۱	تاریخچه کمیته امداد امام خمینی
----	--------------------------------

فصل سوم

۳۷	خوداشتغالی
----	------------

۴۱	سیاست‌های حمایت از خوداشتغالی
----	-------------------------------

فصل چهارم

۵۱	اهداف آموزشی و کاربردی دانشگاه‌ها
----	-----------------------------------

۵۱	علل پیدایش و اهداف آموزشی - کاربردی دانشگاه‌ها
----	--

فصل پنجم

۵۹	توانمند سازی، فقر زدایی و رفع مشکل محرومیت
۵۹	تعریف توانمند سازی
۶۰	اهداف توانمند سازی
۶۲	توانمند سازی و بروز توانایی های مدد جوین
۶۳	حوزه های توانمند سازی
۶۴	امور معیشتی
۶۷	بررسی اهداف در زمینه محرومیت زدایی
۶۷	مبانی نظری فقر و محرومیت از دیدگاه اسلام
۶۸	حمایت از مستضعفان
۶۸	بررسی عوامل موثر در فقر و محرومیت
۶۹	راهکارهای فقر زدایی و رفع مشکل محرومیت

فصل ششم

۷۳	سخن پایانی
۷۴	چند پیشنهاد
	منابع و مآخذ
۷۷	منابع فارسی
۸۱	منابع غیرفارسی

پیش‌گفتار

در حال حاضر مسئله بیکاری بویژه برای جوانان و حتی فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها از معضلات بسیار مهم کشور محسوب می‌شود. با توجه به محدود بودن توانایی جذب آنان در مراکز دولتی راهی جز بکارگماری آنان در بخش خصوصی و خوداشتغالی وجود ندارد.

جذب فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها رکن اساسی آموزش کشور در بازار کار منوط به داشتن توانایی‌ها و ویژگی‌هایی است که بخشی از آن‌ها می‌بایست در طول دوران تحصیل در دانشگاه ایجاد گردد. به نظر می‌رسد عدم تناسب بین فرآیندها و مواد آموزشی رشته‌های تحصیلی موجود در مدارس و دانشگاه‌های نظری با مهارت‌ها و توانایی‌های مورد نیاز بازار کار، مهم‌ترین عامل موفق نبودن فارغ‌التحصیلان در کارایی و اشتغال است. علاوه بر این مورد، برخی عوامل بیرونی که خارج از حوزه فعالیت و کنترل نظام آموزش عالی است نیز بر اشتغال فارغ‌التحصیلان تأثیر به‌سزایی دارند. چالش‌ها و فرصت‌های نظام آموزش عالی در تأمین نیازهای مهارتی نیروی انسانی مورد نیاز بازار کار از دو بعد عوامل بیرونی و درونی مورد توجه قرار می‌گیرد. (ذبیحی، ۱۳۸۶)

برخی از موارد شاخص عوامل درونی عبارتند از:

۱ - عدم تناسب بین ظرفیت فعلی پذیرش محصلان و دانشجو در مدارس و دانشگاه‌ها و نیازهای

آتی بازار کار

۲ - عدم تناسب بین محتوای آموزش با مهارت‌های شغلی

۳ - عدم توفیق مدارس و دانشگاه‌ها در ایجاد و تقویت روحیه علمی و انگیزه خدمت‌رسانی به جامعه در محصلان و دانشجویان

۴ - مشخص نبودن حداقل قابلیت‌های علمی و عملی برای فارغ‌التحصیل شدن

۵ - عدم آشنایی اعضای هیأت علمی با فرآیند و نحوه انجام امور در واحدهای تولیدی و خدماتی مرتبط با رشته تحصیلی فارغ‌التحصیلان

۶ - ناکارآمدی اعضای هیأت علمی در تربیت نیروی کار متخصص مورد نیاز جامعه.

برخی از موارد شاخص عوامل بیرونی عبارتند از:

۱ - روح‌نیاف و مشخص نبودن فرهنگ خوداشتغالی

۲ - عدم توسعه قانونی بای فارغ‌التحصیلان و ناکارآمدی آن‌ها در هدایت شغلی

۳ - رقابت شدید برای سبب شاغل موجود. (ذبیحی، ۱۳۸۶)

معضل بیکاری از مسائل مهم و فزاینده پایدار است از این رو، در کانون توجه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی و اجتماعی قرار دارد. افزایش نرخ بیکاری موجب بروز ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی شده و با امنیت عمومی مرتبط است. بنابراین سیاست‌گذاران تلاش می‌کنند برای رفع معضل بیکاری، از راهکارهای کوتاه مدت و بلندمدت استفاده کنند. امروزه سیاست‌های فعال بازار کار، یکی از ابزارهای مهم سیاست‌گذاری اشتغال در کشور می‌باشد. سیاست‌های توسعه یافته هدف از این سیاست، کمک به بیکاران جویای کار است. در این سیاست‌ها، برنامه حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط و کمک به خویشتن‌فرمایان و خوداشتغالی از اهمیت زیادی برخوردار است. برنامه سوم توسعه در شرایطی به تصویب رسید که نرخ بیکاری افزایش یافته بود. در این برنامه جوان بودن جمعیت، افزایش مشارکت اجتماعی و ایجاد اشتغال مورد توجه قرار گرفت. از این رو، آیین‌نامه اجرایی ماده ۵۶ قانون برنامه سوم توسعه و پرداخت سی میلیون ریال وام خوداشتغالی به تصویب رسید. (اداره مطالعات صندوق حمایت از فرصت‌های شغلی، ۱۳۸۵)

جمعیت یکی از عوامل مهم توسعه انسانی از یک سو و فقر و نابسامانی اجتماعی از سوی دیگر، همواره در طول تاریخ در فرآیند اقتصادی جوامع انسانی از نقش و جایگاه ویژه برخوردار بوده است.

مفصل بیکاری از مسائل مهم در فرایند توسعه پایدار است از این رو در این کانون توجه سیاست گذاران و برنامه ریزان اقتصادی و اجتماعی قرار دارد.

در اغلب کشورها جویندگان کار تصور می کنند که خوداشتغال در مقایسه با کار کردن برای کارفرما و صاحب کار مطلوب تر است. افراد خوداشتغالی انگیزه زیادی دارند و از توانایی و مهارتهایی برخوردار هستند. با اجرای این طرح می توان بر مشکلاتی از قبیل بیکاری و فقر غلبه کرد. در راستای مباحث فوق، سازمان امداد امام خمینی با حمایت از فرصت های شغلی از طریق پرداخت تسهیلات تلاش کردند با ایجاد سیصد هزار فرصت شغلی جدید برای بیکاران جویای کار، نرخ بیکاری را کاهش دهند. انتظار می رفت که هر مورد وام پرداختی، موجب اشتغال شخص وام گیرنده (اشتغال یک نفر به ازای هر وام) از این رو، لازم است میزان اثربخشی این تسهیلات در ایجاد اشتغال مورد بررسی قرار گیرد. (اداره مطالعات صندوق حمایت از فرصت های شغلی، ۱۳۸۵)

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با الهام از احکام نورانی اسلام رسیدگی به امور معیشتی و توانمند سازی ایجاد فرصت های ماندگار برای اشتغال و کسب درآمد مناسب و تامین رفاه اجتماعی را بری آحادی مورد تاکید قرار داده است. با توجه به اینکه وام خود اشتغالی کمیته امداد امام خمینی (ره) فارس جهت رفع بیکاری و فقر و خودکفایی و غیره... می باشد. در این تحقیق لازم است میزان اثربخشی آن مورد بررسی قرار گیرد تا جهت رفع نواقص در استفاده از فرصت ها و رفع محرومیت های منطقه ای اقدامات مؤثرتری انجام گیرد. (سایت امور اجتماعی سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۵)